

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Handleiding Immuniteit

enKievParijsBuenosAiresMadridKoeweitHarareParijsMoskouPretoriaTripoliMadridDamascusPraagKobeKoealaLoempoeerKaapstadLuandaKievLusakaDarEsSalaamM

ParamariboAnkaraRabatBelgradoRabatAtheneHarareNewYorkAntwerpenBenosBogotáKairoHarareLagosManaguaQuitoHamburgLagosColomboMexico
BratislavaLusakaBangkokSarajevoDamascusHoustonBonnAnkaraBrusselDarEsSalaamKobeSofiaKoealaLoempoeerWellingtonAlgiersAnkaraAbujaChicagoMuscatDakarSt
khohmKopenhagenCotonouBuenosAiresAddisAbebaLissabonParijsRabatDüsseldorfTokioLuxemburgMontevideoChicagoBagdadPortOfSpainBoekarestLuxemburgDak
HoustonAlmatyDubaiRomeBamakoBelgradoHamburgRomeDarEsSalaamSofiaDubaiColomboRabatAtheneDublinSydneyKobeBogotáPraagOuagadougouAlgiersKin
tonStPetersburgAmmanMilaanMexicoTeheranAbuDhabiFrankfurtAmMainBelgradoTorontoAddisAbebaAnkaraSarajevoPortOfSpainAiresStockholmAmsterdamAbeba
poliLaPazKairoManaguaBagdadLosAngelesKievAnkaraColomboWarschauRomeBernKingstonLissabonBoedapestBoedapestNewYorkMaputoColomboNewYorkRiyad
makoTelAvivKingstonMontevideoLaPazPraagDubaiWenenCotonouBerlijnLaPazDüsseldorfKampalaTeheranSeoelMontevideoBrasiliaPretoriaAnkaraBomaySofiaTo
RomeZagrebWashingtonAmmanAtheneLaPazMoskouAlgiersAbidjanParamariboMaputoManillaKinshasaBarcelonaCaracasManaguaBarcelonaLusakaAntwerpenSao
PauloBagdadLaPazParijsTorontoBrusselBerlijnPekingMontevideoAbuDhabiTelAvivLondenIstanboelAlmatyBangkokHelsinkiSanJoséParamariboAnkaraSaoPauloPretor
BangkokMilaanBamakoHoustonHarareBrasiliaKairoSarajevoBratislavaWindhoekZagrebBrusselRiyadMoskouAlmatyMaputoKarachiVancouverSantiagoDeChileTunis
anaguaTeheranCotonouTokioTunisHelsinkiBoekarestHamburgKopenhagenStockholmWellingtonMelbourneKopenhagenRabatBerlijnAntwerpenSanJoséRomeLuxemb
gSofiaHoustonRiyadDüsseldorfAmmanAccraPraagKarachiKairoSarajevoAlgiersAnkaraLondenBamakoJakartaParamariboOttawaMontrealAlgiersMuscatWindhoekRi
dLuandaMadridVaticaanstadWarschauBrasiliaVancouverAntwerpenDakarDarEsSalaamDubaiTripoliMaputoDublinBrusselSanJoséTelAvivMilaanBoedapestLusakaFra
furtAmMainMelbourneMünchenAtheneDüsseldorfKampalaCanberraBamakolIslamabadSofiaLissabonBangkokRomeChicagoAlgiersRiyadhYaoundéRiyadhMuscatKa
palaParijsMadridBelgradoSarajevoPraagKaapstadMelbourneLaPazTunisMoskouLosAngelesNewDelhiAddisAbebaAntwerpenBrusselWashingtonLusakaWen
HongKongBogotáLuandaRabatTokioWellingtonTokioMoskouAlmatyMilaanHamburgTelAvivMontevideoMaputoAlgiersMilaanMontevideoVancouverAnkaraBarcelo
PraagColomboWarschauMadridPretoriaBonnAthenelIstanboelWashingtonWellingtonKhartoemBonnLusakaDublinShanghaiWenenJakartaStockholmSanJoséManag
NewYorkKhartoemAddisAbebaBagdadBrasiliaBelgradoMuscatLuandaSantiagoDeChileLusakaBomayRabatBomayOttawaBratislavaBagdadHavannaHavannaBerlijn
ngKongMilaanCanberraHamburgNairobiPraagIslamabadAbuDhabiQuitoTripoliWashingtonDubaiRomeJakartaLimaLondenStockholmMoskouNewYorkAddisAbeba
ngYorkSingaporeSeoelHongKongFrankfurtAmMainKarachiBratislavaLosAngelesBoekarestAtheneSingaporeAnkaraBratislavaTunisLuxemburgZagrebMontrealSofiaSy
eySantiagoDeChileLondenDüsseldorfAtheneNewYorkBrusselJakartaKarachiLuxemburgNairobiDarEsSalaamAntwerpenAddisAbebaRabatSantiagoDeChileHamburgK
éYaoundéAddisAbebaMadridBangkokDüsseldorfTelAvivParijsSeoelParamariboCotonouLaPazHelsinkiPortOfSpainParijsKievBarcelonaAccraZagrebRiyadLosAngelesM
nDarEsSalaamOsloLuandaNewYorkKhartoemBoedapestAbuDhabiHamburgSaoPauloMexicoManillaBangkokMünchenBuenosAiresSarajevoAnkaraStPetersburgSha
haiBagdadJakartaKoealaLoempoeerTunisOsloBratislavaMontrealDhakaKigaliTelAvivIstanboelHongKongChicagoslamabadKingstonDamascusTunisBogotáKopenha
nWenenCaracasBernKoealaLoempoeerTokioDublinAlmatyNewDelhiAtheneRiyadPortOfSpainBonnShanghaiRiyadKhartoemZagrebSofiaLagosKobeDublinQuitoLonde
retoriaAlmatyKarachiAnkaraTokioHavannaBonnBerlijnBuenosAiresLagosShanghaiKopenhagenBagdadHongKongAlmatyMuscatAbuDhabiWenenSanJoséKoeweitW
nenKievParijsBuenosAiresMadridKoeweitHarareParijsMoskouPretoriaTripoliMadridDamascusPraagKobeKoealaLoempoeerKaapstadLuandaKievLusakaDarEsSalaamM
bourneZagrebParijsHoustonWindhoekParamariboBamakoBonnCotonouOttawaJakartaMuscatColomboManillaOsloNairobiDubaiSaoPauloPretoriaMaputoAmman
dadNewDelhiLimaLaPazQuitoBogotáBamakoHamburgAlgiersLuandaKingstonRiyadMoskouLagosManaguaBuenosAiresManillaLimaMelbourneMexicoColomboCan
rraAbuDhabiMelbourneWenenDarEsSalaamBrasiliaKoeweitParijsJakartaIstanboelTeheranKhartoemAbujaParijsStockholmTorontoNewDelhiQuitoSeoelBangkokWen
LaPazParamariboBoekarestSarajevoKoealaLoempoeerBoekarestKingstonAlgiersStockholmLosAngelesDubaiSingaporeAnkaraAmmanCanberraBogotáParijsLaPazWen
AccraVaticaanstadPortOfSpainHoustonPretoriaLaPazIstanboelBoedapestHamburgVancouverDhakaDubaiBangkokAnkaraAlgiersKhartoemDubaiKobeBrusselMexic
PetersburgParamariboAnkaraRabatBelgradoRabatAtheneHarareNewYorkAntwerpenBuenosBogotáKairoHarareLagosManaguaQuitoHamburgLagosColomboMexico
atislavalusakaBangkokSarajevoDamascusHoustonBonnAnkaraBrusselDarEsSalaamKobeSofiaKoealaLoempoeerWellingtonAlgiersAnkaraAbujaChicagoMuscatDakar
ockholmKopenhagenCotonouBuenosAiresAddisAbebaLissabonParijsRabatDüsseldorfTokioLuxemburgMontevideoChicagoBagdadPortOfSpainBoekarestLuxemburgDak
rHoustonAlmatyDubaiRomeBamakoBelgradoHamburgRomeDarEsSalaamSofiaDubaiColomboRabatAtheneDublinSydneyKobeBogotáPraagOuagadougouAlgiers
ngstonStPetersburgAmmanMilaanMexicoTeheranAbuDhabiFrankfurtAmMainBelgradoTorontoAddisAbebaAnkaraSarajevoPortOfSpainAiresStockholmAmsterdamAb
aTripoliLaPazKairoManaguaBagdadLosAngelesKievAnkaraColomboWarschauRomeBernKingstonLissabonBoedapestBoedapestNewYorkMaputoColomboNewYorkRi
dBamakoTelAvivKingstonMontevideoLaPazPraagDubaiWenenCotonouBerlijnLaPazDüsseldorfKampalaTeheranSeoelMontevideoBrasiliaPretoriaAnkaraBomaySofiaT
ntonRomeZagrebWashingtonAmmanAtheneLaPazMoskouAlgiersAbidjanParamariboMaputoManillaKinshasaBarcelonaCaracasManaguaBarcelonaLusakaAntwerpe
aoPauloBagdadLaPazParijsTorontoBrusselBerlijnPekingMontevideoAbuDhabiTelAvivLondenIstanboelAlmatyBangkokHelsinkiSanJoséParamariboAnkaraSaoPauloP
riaBangkokMilaanBamakoHoustonHarareBrasiliaKairoSarajevoBratislavaWindhoekZagrebBrusselRiyadMoskouAlmatyMaputoKarachiVancouverSantiagoDeChileT
nisManaguaTeheranCotonouTokioTunisHelsinkiBoekarestHamburgKopenhagenStockholmWellingtonMelbourneKopenhagenRabatBerlijnAntwerpenSanJoséRomeLux
nburgSofiaHoustonRiyadDüsseldorfAmmanAccraPraagKarachiKairoSarajevoAlgiersAnkaraLondenBamakoJakartaParamariboOttawaMontrealAlgiersMuscatWindho
RiyadLuandaMadridVaticaanstadWarschauBrasiliaVancouverAntwerpenDakarDarEsSalaamDubaiTripoliMaputoDublinBrusselSanJoséTelAvivMilaanBoedapestLusaka
rankfurtAmMainMelbourneMünchenAtheneDüsseldorfKampalaCanberraBamakolIslamabadSofiaLissabonBangkokRomeChicagoAlgiersRiyadhYaoundéRiyadhMusca
ampalaParijsMadridBelgradoSarajevoPraagKaapstadMelbourneLaPazTunisMoskouLosAngelesNewDelhiAddisAbebaAntwerpenBrusselWashingtonLusaka
nenHongKongBogotáLuandaRabatTokioWellingtonTokioMoskouAlmatyMilaanHamburgTelAvivMontevideoMaputoAlgiersMilaanMontevideoVancouverAnkaraBar
onaPraagColomboWarschauMadridPretoriaBonnAthenelIstanboelWashingtonWellingtonKhartoemBonnLusakaDublinShanghaiWenenJakartaStockholmSanJoséMa
guaNyYorkKhartoemAddisAbebaBagdadBrasiliaBelgradoMuscatLuandaSantiagoDeChileLusakaBomayRabatBomayOttawaBratislavaBagdadHavannaHavannaBe
aNewYorkSingaporeSeoelHongKongFrankfurtAmMainKarachiBratislavaLosAngelesBoekarestAtheneSingaporeAnkaraBratislavaTunisLuxemburgZagrebMontrealSof
ydneySantiagoDeChileLondenDüsseldorfAtheneNewYorkBrusselJakartaKarachiLuxemburgNairobiDarEsSalaamAntwerpenAddisAbebaRabatSantiagoDeChileHambu
KobeYaoundéAddisAbebaMadridBangkokDüsseldorfTelAvivParijsSeoelParamariboCotonouLaPazHelsinkiPortOfSpainParijsKievBarcelonaAccraZagrebRiyadLosAng
MilaanDarEsSalaamOsloLuandaNewYorkKhartoemBoedapestAbuDhabiHamburgSaoPauloMexicoManillaBangkokMünchenBuenosAiresSarajevoAnkaraStPetersbur
hanghaiBagdadJakartaKoealaLoempoeerTunisOsloBratislavaMontrealDhakaKigaliTelAvivIstanboelHongKongChicagoslamabadKingstonDamascusTunisBogotáKop
hagenWenenCaracasBernKoealaLoempoeerTokioDublinAlmatyNewDelhiAtheneRiyadPortOfSpainBonnShanghaiRiyadKhartoemZagrebSofiaLagosKobeDublinQuitoL
denPretoriaAlmatyKarachiAnkaraTokioHavannaBonnBerlijnBuenosAiresLagosShanghaiKopenhagenBagdadHongKongAlmatyMuscatAbuDhabiWenenSanJoséKoew
WenenKievParijsBuenosAiresMadridKoeweitHarareParijsMoskouPretoriaTripoliMadridDamascusPraagKobeKoealaLoempoeerKaapstadLuandaKievLusakaDarEsSala
nMelbourneZagrebParijsHoustonWindhoekParamariboBamakoBonnCotonouOttawaJakartaMuscatColomboManillaOsloNairobiDubaiSaoPauloPretoriaMaputoAm
anBagdadNewDelhiLimaLaPazQuitoBogotáBamakoHamburgAlgiersLuandaKingstonRiyadMoskouLagosManaguaBuenosAiresManillaLimaMelbourneMexicoColom
CanberraAbuDhabiMelbourneWenenDarEsSalaamBrasiliaKoeweitParijsJakartaIstanboelTeheranKhartoemAbujaParijsStockholmTorontoNewDelhiQuitoSeoelBangk
WenenLaPazParamariboBoekarestSarajevoKoealaLoempoeerBoekarestKingstonAlgiersStockholmLosAngelesDubaiSingaporeAnkaraAmmanCanberraBogotáParijsLa
zWenenAccraVaticaanstadPortOfSpainHoustonPretoriaLaPazIstanboelBoedapestHamburgVancouverDhakaDubaiBangkokAnkaraAlgiersKhartoemDubaiKobeBruss
MexicoStPetersburgParamariboAnkaraRabatBelgradoRabatAtheneHarareNewYorkAntwerpenBuenosBogotáKairoHarareLagosManaguaQuitoHamburgLagosColomb
MexicoBratislavaLusakaBangkokSarajevoDamascusHoustonBonnAnkaraBrusselDarEsSalaamKobeSofiaKoealaLoempoeerWellingtonAlgiersAnkaraAbujaChicagoMusca
DakarStockholmKopenhagenCotonouBuenosAiresAddisAbebaLissabonParijsRabatDüsseldorfTokioLuxemburgMontevideoChicagoBagdadPortOfSpainBoekarestLuxe
burgDakarHoustonAlmatyDubaiRomeBamakoBelgradoHamburgRomeDarEsSalaamSofiaDubaiColomboRabatAtheneDublinSydneyKobeBogotáPraagOuagadougou
AlgiersKingstonStPetersburgAmmanMilaanMexicoTeheranAbuDhabiFrankfurtAmMainBelgradoTorontoAddisAbebaAnkaraSarajevoPortOfSpainAiresStockholmAmste
amAbebaTripoliLaPazKairoManaguaBagdadLosAngelesKievAnkaraColomboWarschauRomeBernKingstonLissabonBoedapestBoedapestNewYorkMaputoColomboNe
YorkRiyadBamakoTelAvivKingstonMontevideoLaPazPraagDubaiWenenCotonouBerlijnLaPazDüsseldorfKampalaTeheranSeoelMontevideoBrasiliaPretoriaAnkaraBom
SofiaTorontoRomeZagrebWashingtonAmmanAtheneLaPazMoskouAlgiersAbidjanParamariboMaputoManillaKinshasaBarcelonaCaracasManaguaBarcelonaLusakaA
werpenSaoPauloBagdadLaPazParijsTorontoBrusselBerlijnPekingMontevideoAbuDhabiTelAvivLondenIstanboelAlmatyBangkokHelsinkiSanJoséParamariboAnkaraSao
uloPretoriaBangkokMilaanBamakoHoustonHarareBrasiliaKairoSarajevoBratislavaWindhoekZagrebBrusselRiyadMoskouAlmatyMaputoKarachiVancouverSantiago
ChileTunisManaguaTeheranCotonouTokioTunisHelsinkiBoekarestHamburgKopenhagenStockholmWellingtonMelbourneKopenhagenRabatBerlijnAntwerpenSanJosé
meLuxemburgSofiaHoustonRiyadDüsseldorfAmmanAccraPraagKarachiKairoSarajevoAlgiersAnkaraLondenBamakoJakartaParamariboOttawaMontrealAlgiersMusc
WindhoekRiyadLuandaMadridVaticaanstadWarschauBrasiliaVancouverAntwerpenDakarDarEsSalaamDubaiTripoliMaputoDublinBrusselSanJoséTelAvivMilaanBoeda
stLusakaFrankfurtAmMainMelbourneMünchenAtheneDüsseldorfKampalaCanberraBamakolIslamabadSofiaLissabonBangkokRomeChicagoAlgiersRiyadhYaoundéRiy
thMuscatKampalaParijsMadridBelgradoSarajevoPraagKaapstadMelbourneLaPazTunisMoskouLosAngelesNewDelhiAddisAbebaAntwerpenBrusselWashington
LusakaWenenHongKongBogotáLuandaRabatTokioWellingtonTokioMoskouAlmatyMilaanHamburgTelAvivMontevideoMaputoAlgiersMilaanMontevideoVancouverA
araBarcelonaPraagColomboWarschauMadridPretoriaBonnAthenelIstanboelWashingtonWellingtonKhartoemBonnLusakaDublinShanghaiWenenJakartaStockholmSa
osséManaguaNewYorkKhartoemAddisAbebaBagdadBrasiliaBelgradoMuscatLuandaSantiagoDeChileLusakaBomayRabatBomayOttawaBratislavaBagdadHavannaHa
nnaBerlijnHongKongMilaanCanberraHamburgNairobiPraagIslamabadAbuDhabiQuitoTripoliWashingtonDubaiRomeJakartaLimaLondenStockholmMoskouNewYorkAddisA
ldisAbebaNewYorkSingaporeSeoelHongKongFrankfurtAmMainKarachiBratislavaLosAngelesBoekarestAtheneSingaporeAnkaraBratislavaTunisLuxemburgZagrebMont
alSofiaSydneySantiagoDeChileLondenDüsseldorfAtheneNewYorkBrusselJakartaKarachiLuxemburgNairobiDarEsSalaamAntwerpenAddisAbebaRabatSantiagoDeChile
nburgKobeYaoundéAddisAbebaMadridBangkokDüsseldorfTelAvivParijsSeoelParamariboCotonouLaPazHelsinkiPortOfSpainParijsKievBarcelonaAccraZagrebRiyadLo
sAngelesMilaanDarEsSalaamOsloLuandaNewYorkKhartoemBoedapestAbuDhabiHamburgSaoPauloMexicoManillaBangkokMünchenBuenosAiresSarajevoAnkaraStPet
sburgShanghaiBagdadJakartaKoealaLoempoeerTunisOsloBratislavaMontrealDhakaKigaliTelAvivIstanboelHongKongChicagoslamabadKingstonDamascusTunisBogot
KopenhagenWenenCaracasBernKoealaLoempoeerTokioDublinAlmatyNewDelhiAtheneRiyadPortOfSpainBonnShanghaiRiyadKhartoemZagrebSofiaLagosKobeDublinQ
itoLondenPretoriaAlmatyKarachiAnkaraTokioHavannaBonnBerlijnBuenosAiresLagosShanghaiKopenhagenBagdadHongKongAlmatyMuscatAbuDhabiWenenSanJosé
oeweitWenenKievParijsBuenosAiresMadridKoeweitHarareParijsMoskouPretoriaTripoliMadridDamascusPraagKobeKoealaLoempoeerKaapstadLuandaKievLusakaDarE
sSalaamMelbourneZagrebParijsHoustonWindhoekParamariboBamakoBonnCotonouOttawaJakartaMuscatColomboManillaOsloNairobiDubaiSaoPauloPretoriaMaput
anmanBagdadNewDelhiLimaLaPazQuitoBogotáBamakoHamburgAlgiersLuandaKingstonRiyadMoskouLagosManaguaBuenosAiresManillaLimaMelbourneMexicoCol
omboCanberraAbuDhabiMelbourneWenenDarEsSalaamBrasiliaKoeweitParijsJakartaIstanboelTeheranKhartoemAbujaParijsStockholmTorontoNewDelhiQuitoSeoel

Voorwoord

De politie krijgt in de praktijk soms te maken met personen die immuniteit genieten. Dit kan blijken doordat iemand een door de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken uitgegeven ID-kaart toont. Op deze identiteitskaart staat aangegeven welke (diplomatieke) status zij genieten. Dit betekent dat zij bij een ambassade, consulaat of internationale organisatie werken.

Het kan ook gaan om buitenlandse functionarissen die in het kader van een officiële missie op bezoek zijn in Nederland. Deze personen hebben geen identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar zij kunnen wel immuniteit genieten.

Als een persoon immuniteit geniet, mag de politie niet zonder meer op dezelfde manier optreden als bij andere personen. In de meeste gevallen mag deze persoon niet worden aangehouden, in elk geval niet zonder overleg met het OM en de Directie Protocol en Gastlandzaken van Ministerie van Buitenlandse Zaken. Staande houden mag wel. Of iemand een vorm van immuniteit geniet kan blijken uit de ID-kaart van Buitenlandse Zaken.

Om wat meer te weten te komen over deze groep personen en hun immuniteiten is deze handleiding geschreven. De handleiding ligt op de politiebureaus en is online beschikbaar.

In deze handleiding wordt alleen uitleg gegeven over immuniteiten van personen. Immuniteit kan ook betrekking hebben op gebouwen, voertuigen, documenten, vracht, koerier en persoonlijke bagage. Die onderwerpen komen in deze handleiding maar zijdelings ter sprake. Als daar vragen over zijn, kan contact opgenomen worden met het de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Internationaal Rechtshulp Centrum (IRC) bij het parket Den Haag of het Diplomatic Frontoffice (DFO) van de politie Eenheid Den Haag.

Inhoud

1	Diplomatieke Immunititeit	6	
2	De identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken	8	
3	Delegatieleden van officiële bezoeken	10	
4	De praktijk voor de politie	12	
5	Alcohol in het verkeer	16	
6	Aan de grens	18	
	Tot slot	20	
	Samenvatting Immunititeiten	21	
	Bijlagen	22	 5
	<i>Bijlage 1</i>	<i>23</i>	
	<i>Bijlage 2</i>	<i>26</i>	

Hoofdstuk 1

Diplomatieke Immuniteit

Zoals ieder land onderhoudt ook Nederland internationale betrekkingen met andere landen (staten) en internationale organisaties (bijvoorbeeld de Verenigde Naties of het Internationaal Strafhof). Deze betrekkingen verlopen via vertegenwoordigers, zoals diplomaten en consulaire ambtenaren. De vertegenwoordigers van buitenlandse staten of internationale organisaties mogen niet zijn overgeleverd aan de politieke situatie in het gastland. Ook mogen zij bij het nemen van beslissingen niet beïnvloed worden door de mogelijkheid dat zij gearresteerd kunnen worden of onheus bejegend worden door het gastland. Daarom is wereldwijd afgesproken dat deze vertegenwoordigers immuniteit hebben ten aanzien van de rechtsmacht van het gastland. Dit geldt in principe ook voor hun gezinsleden. Deze afspraken gelden op wederkerige basis. Dit betekent dat Nederlandse diplomaten en andere uitgezonden ambtenaren op dezelfde wijze behandeld worden als naar Nederland gezonden diplomaten en andere buitenlandse ambtenaren. Vooral in landen met een politiek minder stabiele situatie is het van belang dat de door Nederland uitgezonden ambtenaren beschermd zijn in de uitoefening van hun functie en daar de vrijheid krijgen om hun werk te doen. Het respecteren van immuniteiten is dus zowel in het belang van de zendstaat als van de ontvangende staat

Uiteraard wordt van een ieder die zich in Nederland bevindt verwacht dat hij of zij zich aan de hier geldende regels houdt. Dit geldt ook voor personen die immuniteit hebben. Deze immuniteit houdt echter in dat niet kan worden afgedwongen dat zij zich aan de Nederlandse wet en regels houden. Er kunnen dan geen dwangmiddelen jegens hen worden toegepast. Strafvervolging is vaak niet mogelijk en ook beschikkingen voor verkeersovertredingen mogen niet worden opgelegd. Het OM en de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken kunnen worden geraadpleegd om te bespreken wat wél mogelijk is: van mediation tot het vragen om opheffing van de immuniteit.

Er bestaan twee varianten van diplomatieke immuniteit:

Absolute immuniteit: Absolute immuniteit geldt overal en in alle omstandigheden. Er zijn geen uitzonderingen.

Functionele immuniteit: Als een persoon functionele immuniteit geniet, dan is de immuniteit alleen van toepassing voor handelingen verricht als onderdeel van de uitoefening van zijn functie.

Hoofdstuk 2

**De identiteitskaart van
de Directie Protocol en
Gastlandzaken van het
Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Medewerkers van ambassades, consulaten en internationale organisaties en hun gezinsleden staan allen ingeschreven bij de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en hebben van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een identiteitskaart gekregen. Deze identiteitskaart is een officieel identificatiebewijs in de zin van de Wet op de Identificatieplicht (WID). Daarbij kan de identiteitskaart ook als bewijs dienen voor de immuniteiten die de houder geniet.

Personen die in het bezit zijn van een identiteitskaart hebben niet automatisch allemaal dezelfde immuniteiten. Immuniteiten hangen namelijk samen met de functie die de persoon in kwestie heeft binnen een ambassade, consulaat of internationale organisatie. De verschillende categorieën functies worden in de bijlage op een rij gezet. Op de identiteitskaart wordt de categorie waartoe de houder behoort aangegeven met een code van twee letters, eventueel aangevuld met een tweede code van twee letters.

De politie moet echter op straat meestal snel en adequaat kunnen handelen, en heeft dan geen tijd om zich te verdiepen in de ingewikkelde materie van al deze verschillende immuniteitscategorieën, met name als het gaat om functionele immuniteit. In de praktijk blijkt dat het eigenlijk onmogelijk is ter plaatse vast te stellen wat de precieze situatie m.b.t. de immuniteit van een persoon is.

Om die reden geldt als uitgangspunt dat zonder overleg met OM en de Directie Protocol en Gastlandzaken van Buitenlandse Zaken niet wordt aangehouden. Bij zeer gevaarlijke situaties (bijvoorbeeld: zichtbaar dronken deelnemen aan het verkeer) of acuut levensgevaar mag de politie *altijd* optreden om de situatie te beëindigen. Dit optreden moet dan daadwerkelijk beperkt blijven tot het *beëindigen* van de gevaarlijke situatie. In urgente situaties, waaronder in elk geval de verdenking van een VH-feit, kan ook overleg plaatsvinden over de mogelijkheden met de piketlijn van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het OM (piketofficier en/of IRC Den Haag).

Of vervolging of beboeting mogelijk is kan uiteindelijk pas na overleg met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken worden bepaald. Indien vervolging/beboeting niet mogelijk blijkt, dan kan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken er bijvoorbeeld voor kiezen diplomatieke middelen in te zetten. Ook voor een dergelijk traject is van belang dat bevindingen goed zijn vastgelegd.

Personen met de codes PD, PO, PC, ZF of met de toevoegingen DV of NL op hun diplomatieke identiteitskaart hebben mogelijk geen immuniteit. Ook in deze gevallen moet de Directie Protocol en Gastlandzaken worden ingelicht.

Oud type van de identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken uitgegeven tot 31 december 2016, nog steeds in gebruik, geldig tot datum die op de kaart staat weergegeven.

Het nieuwe type van de identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (vanaf 1 januari 2017) De ID-kaart is te vinden in Edison (www.discs.nl) onder "reisdocumenten" → "verblijfs/vreemdelingendocumenten"

Hoofdstuk 3

Delegatieleden van officiële bezoeken

Delegatieleden van officiële bezoeken aan Nederland, zoals een top of conferentie hebben geen identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken omdat ze slechts tijdelijk in Nederland verblijven voor hun werk. Ook zij kunnen echter immuniteit genieten.

Wanneer de politie te maken krijgt met een delegatielid dat een strafbaar feit begaat, dient er op dezelfde manier gehandeld te worden als wanneer het om een gewone, in Nederland gevestigde diplomaat zou gaan. Omdat de betrokkene zich als delegatie lid niet kan identificeren met een identiteitskaart van Buitenlandse Zaken, moet de agent contact opnemen met de Directie Protocol en Gastlandzaken (DPG) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. DPG kan bevestigen of de persoon in kwestie inderdaad lid is van een delegatie die momenteel op bezoek is in Nederland. De politie kan dan een rapport van het incident opstellen, de gegevens van de betrokkene noteren en deze melden aan DPG. De Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zal dan verdere stappen ondernemen. In geen geval mag een delegatielid van officiële bezoeken aan Nederland een sanctie worden opgelegd of van zijn vrijheid worden beroofd.

Hoofdstuk 4

De praktijk voor de politie

Het tonen van de identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Personen die in Nederland immuniteit genieten kunnen te allen tijde staande gehouden worden om hun identiteit en status vast te stellen. Zij moeten hiertoe de identiteitskaart kunnen tonen. De politie is niet bevoegd de kaart in beslag te nemen. De politie mag de gegevens die op de kaart staan wel noteren.

Wat als iemand zijn/haar identiteitskaart niet kan tonen, maar zegt immuniteit of diplomatieke status te hebben?

Als een persoon zegt dat hij/zij immuniteit heeft, dient deze claim serieus onderzocht te worden, zeker als er bijkomende factoren zijn die op immuniteit kunnen wijzen. Dat is bijvoorbeeld als iemand een diplomatiek paspoort heeft, of als hij/zij in een auto met een CD-kenteken rijdt, of vergezeld is van iemand die wel een identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken kan laten zien. Neem bij twijfel contact op met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Correcte behandeling

Het is van het allergrootste belang voor de internationale betrekkingen van Nederland dat diplomaten en daarmee gelijkgestelde internationale functionarissen altijd met respect worden behandeld. Andere staten kunnen ons land erop aanspreken als dit niet gebeurt. Het kan voorkomen dat een persoon die immuniteit heeft een politieambtenaar niet met het verwachte respect tegemoet treedt. In een dergelijk geval wordt toch van de politieambtenaar verwacht dat hij/zij professioneel optreedt en de betrokkene met respect blijft behandelen, ongeacht zijn gedrag. Bedacht dient te worden dat diplomaten soms maar kort in Nederland verblijven, tegen taalbarrières kunnen oplopen, en dat hun beeld van de politie gekleurd kan zijn door ervaringen elders in de wereld.

Verdenking van een strafbaar feit

Van personen die zich in Nederland bevinden wordt verwacht dat zij de Nederlandse wet- en regelgeving respecteren, ook als zij immuniteit hebben. In het geval van een verdachte met immuniteit kan de Nederlandse wet niet met dwangmiddelen jegens die persoon worden gehandhaafd, en zal er in veel gevallen geen strafvervolgging plaatsvinden. De politie kan de verdachte wel staande houden en haar bevindingen omtrent de verdenking wel bij proces-verbaal vastleggen. Het is van belang om deze incidenten altijd zo snel mogelijk te melden aan de Directie Protocol van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het is niet toegestaan om personen die functionele immuniteit hebben zonder toestemming van het Openbaar Ministerie en overleg met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken aan te houden.

Optreden bij een verdenking

Wanneer een agent een strafbaar feit constateert, is het begrijpelijk dat hij of zij wil weten of de (functionele) immuniteit van een persoon op het moment van de constatering van toepassing is. Het zal meestal onmogelijk zijn direct vast te stellen of dit het geval is. Bovendien betekent het feit dat een persoon op het moment van het strafbare feit niet in het kader van zijn functie handelt nog niet dat de persoon mag worden aangehouden. Daarom moet de politie in zulke gevallen haar bevindingen in proces-verbaal vastleggen, op basis hiervan kan via de eenheidsleiding een rapport aan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken worden gezonden. In urgente gevallen, waaronder *in elk geval* feiten waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan (art 67 lid 1 Sv), wordt contact gezocht met het OM en de piketlijn van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken om te bezien wat in het voorliggende geval mogelijk is.

Na ontvangst van een rapport over een vermoedelijk strafbaar feit zal de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in samenwerking met de zendende staat of de desbetreffende internationale organisatie, beoordelen of er in het betreffende geval sprake is van immuniteit. De uitkomst hiervan wordt vervolgens aan het Openbaar Ministerie of de politie medegedeeld, zodat helder is of betrokkene beboet of vervolgd mag worden. Indien het Ministerie meer informatie wenst dan bij het rapport van de politie verstrekt is dan kan het Ministerie dit bij het Openbaar Ministerie opvragen.

(Verkeers-)overtredingen

Het is vaak niet mogelijk om op de gebruikelijke wijze een (Mulder- of politiestraf-) beschikking voor overtredingen op te leggen aan personen die immuniteit hebben. Er kan wel proces-verbaal opgemaakt worden ten aanzien van de overtreding. De politie informeert bij DPG nadien of een beschikking kan uitgaan. Indien dit niet mogelijk blijkt stelt de politie een rapport op van de overtreding, welke middels een WPG-verstrekking aan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ter kennis wordt gebracht. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken kan dan met diplomatieke middelen actie ondernemen.

In de bijlage zijn praktijkvoorbeelden te vinden over mogelijke situaties waar de politie mee te maken kan krijgen. Zie over **alcohol in het verkeer** hieronder onder 5.

Misdrijven

Bij de verdenking van een misdrijf dient de politie contact op te nemen met de piketofficier van justitie en/of het Internationaal Rechtshulp Centrum (IRC) van het Openbaar Ministerie in Den Haag. Dit IRC is aangewezen als landelijke advies- en aanspreekpunt voor strafzaken waarbij personen met immuniteiten betrokken zijn. Bij (ernstige) incidenten met personen met immuniteit dient tevens de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te worden geïnformeerd. Van beide meldpunten staan de contactgegevens vermeld op de laatste pagina van deze handleiding.

Het strafrechtelijk onderzoek kan verder doorgang vinden; de immuniteit beperkt enkel de inzet van dwangmiddelen (zoals aanhouding en doorzoeking) en vervolging. Bevindingen, getuigenverklaringen of een aangifte kunnen dus gewoon op papier worden gezet. Als de persoon met immuniteit *vrijwillig* gehoord wil worden als verdachte dan is dat mogelijk, maar zie hiervan af indien er ook maar enige aarzeling is bij de persoon met immuniteit.

In overleg met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de zaakofficier en het IRC te Den Haag kan nadien worden besloten hoe de zaak wordt afgedaan. De persoon in kwestie kan via de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken op zijn gedrag worden aangesproken en ook kunnen diplomatieke middelen worden ingezet. Naast die diplomatieke maatregelen die het Ministerie kan inzetten, is er de mogelijkheid om een 'waiver' aan te vragen bij de zendende staat of de betreffende internationale organisatie om de strafrechtelijke immuniteit op te heffen. Indien de zendstaat of de internationale organisatie daarmee akkoord gaat wordt de immuniteit van de betrokkene tijdelijk opgeheven waardoor vervolging eventueel mogelijk wordt. Voor de tenuitvoerlegging van een vonnis moet overigens nógmaals een waiver van de zendende staat gevraagd worden.

De Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken onderhoudt het contact met de zendstaat en informeert het OM en de politie over welke stappen zijn toegestaan.

Parkeerheffingen

Onder Nederlands recht is zowel parkeergeld als een naheffing ('parkeerboete') een heffing voor de dienst van het ter beschikking stellen van parkeerruimte. Personen met immuniteit hebben hier geen vrijstelling voor en moeten dit gewoon betalen, maar er mag hen geen sanctie worden opgelegd, zoals een wielklem. De gemeente is eerstverantwoordelijke voor de parkeerheffingen.

Rijbewijs

Wanneer een persoon een identiteitskaart heeft van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en in het bezit is van een geldig niet-Nederlands rijbewijs mag hij ook in Nederland een voertuig besturen. Het is niet toegestaan een rijbewijs van een persoon met immuniteit in te vorderen.

Onschendbaarheid diplomatieke voertuigen

De auto's van ambassades en ambassadepersoneel en daaraan gelijkstelde personen zijn onschendbaar. Deze zijn te herkennen aan het CD- en CDJ-kenteken, en in sommige gevallen BN en GN. Deze auto's mogen bijvoorbeeld niet doorzocht worden. Tenzij ter bescherming van acuut gevaar voor de openbare orde, mogen deze auto's ook niet weggesleept worden. De bestuurder heeft wel een legitimatieplicht. Het is ook mogelijk dat een persoon met diplomatieke immuniteit in een voertuig met een gewoon kenteken rijdt. In dat geval strekt de immuniteit van de betrokkene zich ook uit tot het voertuig, en mag dus ook niet doorzocht worden.

Andere incidenten

Politiepersoneel maakt van incidenten met personen met immuniteit steeds een registratie op in het bedrijfsprocessensysteem en informeert de eenheidsleiding daarover. De eenheidsleiding van de politie stelt de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in kennis. In spoedgevallen (ook buiten kantooruren) kan altijd telefonisch contact met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken worden opgenomen. Het rechtstreeks toezenden van registraties, rapporten of processen-verbaal is niet toegestaan. Indien noodzakelijk kan het OM een proces-verbaal verstrekken in het kader van de WJSG.

Hoofdstuk 5

Alcohol in het verkeer

De politie heeft het recht om personen met diplomatieke immuniteit staande te houden. Dat wil zeggen dat zij dergelijke personen kan verzoeken te stoppen en mag aanspreken om naar zijn of haar personalia te vragen. Personen met diplomatieke immuniteit mogen echter niet worden aangehouden. Als een persoon met diplomatieke immuniteit wordt staande gehouden moet hij of zij zijn diplomatieke identiteitsbewijs kunnen tonen. Indien de politie hierom verzoekt, moet dit aan de politie worden overhandigd ter verificatie. De politie is niet bevoegd de kaart in beslag te nemen.

Aan personen met diplomatieke immuniteit mag de politie vragen om mee te werken aan een blaastest of een ander onderzoek. Medewerking kan echter niet worden afgedwongen, de betreffende persoon heeft het recht om dit te weigeren. Het blijven aandringen op medewerking aan een blaastest of wijzen op een dreigende boete is niet toegestaan. Als een persoon met diplomatieke immuniteit weigert aan een blaastest of ander onderzoek mee te werken mag de politie geen administratieve sanctie opleggen. Wel mag de politie de identiteitsgegevens noteren en doorgeven aan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Personen met diplomatieke immuniteit mogen weigeren om aan een blaastest mee te werken en dienen te worden doorgelaten door de politie, tenzij er op andere gronden sprake is van een verdenking van het rijden onder invloed. Bij een alcoholincident wordt net als bij andere incidenten altijd een registratie gemaakt, waarna de eenheidsleiding de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken inlicht.

Ook personen met functionele immuniteit kunnen niet zomaar worden aangehouden, zelfs niet als het duidelijk lijkt te zijn dat de functionele immuniteit niet van toepassing is. Neem altijd eerst contact op met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Internationaal Rechtshulp Centrum van het OM voordat er actie wordt ondernomen. Personen met de codes PD, PO, PC, ZF of met de toevoegingen DV of NL op hun diplomatieke identiteitskaart hebben mogelijk geen immuniteit. Ook in deze gevallen moet de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken worden ingelicht.

Bij acuut gevaar voor de bestuurder of voor de openbare veiligheid mag de politie, als die op basis van eigen waarneming gegronde redenen heeft aan te nemen dat betrokkene onder invloed van alcohol of drugs aan het verkeer deelneemt, de noodzakelijke maatregelen nemen om verder rijden te beletten. De veiligheid van het verkeer staat voorop! De politie moet dan wel aan de bestuurder assistentie verlenen bij het organiseren van een alternatief vervoermiddel, zoals het bellen van een taxi of het naar huis brengen van de betrokkene. Ter bescherming van de openbare veiligheid en van de auto van betrokkene kan de politie bovendien besluiten de auto naar een veilige plaats te laten vervoeren. Het Diplomatic Frontoffice (DFO) van de politie Eenheid Den Haag beschikt over de piketnummers van vrijwel alle ambassades. Vaak is de betreffende ambassade bereid om ter plaatse te komen om het (vervoer) probleem op te lossen.

Hoofdstuk 6

Aan de grens

Een buitenlandse diplomaat is boven alles een officiële vertegenwoordiger van zijn land. Om die reden moet hij altijd met het vereiste (normale) respect worden behandeld. Zelfs als de persoon in kwestie de KMAR-ambtenaar niet met het verwachte normale respect behandelt, wordt van de KMAR-ambtenaar verwacht dat hij/zij respectvol blijft. Stafleden van internationale organisaties moeten met hetzelfde respect behandeld worden, ongeacht hoe zij zich opstellen. Dit geldt ook voor delegatieleden van officiële bezoeken in Nederland en internationale ambtenaren die met een VN laissez-passer reizen. Personen die in Nederland immuniteit genieten hebben een speciale positie vanuit de functie die zij bekleden in een ambassade of internationale organisatie; zij hebben deze positie ongeacht of zij een kaart kunnen tonen of niet. Vaak hebben zij bij binnenkomst nog geen ID-kaart, maar dat hoeft niet te betekenen dat zij geen immuniteiten hebben. Neem contact op met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken wanneer dit voorkomt, dan kan dit gecontroleerd worden in de registratie van de Protocollaire Basisadministratie (PROBAS). Personen op doorreis, die een diplomatieke functie bekleden in een ander land dan Nederland, en die niet in Nederland zijn op doorreis voor hun werk, beschikken niet over diplomatieke immuniteiten.

Voorwaarden grenspassage

Personen die immuniteit hebben, moeten net als andere reizigers voldoen aan de gebruikelijke vereisten om een grens te passeren. De identiteitskaart van het Ministerie van Buitenlandse Zaken geeft, samen met een geldig reisdocument, de houder het recht het Schengengebied binnen te komen (en daar te reizen). De identiteitskaart is een geldig verblijfsdocument voor het Nederlandse grondgebied. Wie zich aan de grens legitimeert met zijn (diplomatieke of gewone) paspoort en een geldige identiteitskaart afgegeven door de Minister van Buitenlandse Zaken toont, mag Nederland binnen.

Hoe handelen in geval van twijfel

Als er twijfel is of de persoon aan de balie wel aan de voorwaarden voldoet om Nederland binnen te komen, is er niets op tegen om hem of haar beleefd te vragen even te wachten totdat daarover duidelijkheid is. Als blijkt dat iemand werkelijk niet aan de voorwaarden voldoet, kan hem of haar de toegang geweigerd worden. Bij onduidelijkheid (bijvoorbeeld als iemand zegt privileges en immuniteiten te hebben, maar geen identiteitskaart van het Ministerie van Buitenlandse Zaken kan tonen, of als de kaart niet meer geldig is) is het verstandig om het Ministerie van Buitenlandse Zaken te bellen om opheldering te krijgen. Als een persoon die immuniteit heeft zich op de een of andere manier misdraagt, kan hij niet zonder meer worden aangehouden. Aanhouding van personen met absolute immuniteit is in het geheel niet mogelijk. Aanhouding van personen met functionele immuniteit is in veel gevallen ook niet mogelijk, en mag daarom alleen na overleg met het OM en in afstemming met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Uitreis

Bij vertrek kan het zijn dat personen met immuniteit hun kaart al bij BZ hebben ingeleverd. Omdat ze dan vaak ook geen geldig inreisvisum meer kunnen tonen, krijgen ze veelal van de internationale organisatie waar ze hebben gewerkt een verklaring mee waarin staat dat ze de afgelopen jaren in Nederland waren om voor deze organisatie te werken. In de bijlage is een voorbeeld te vinden van een praktijksituatie aan de grens.

Tot slot

Als u vragen heeft over de inhoud van deze handleiding kunt u contact opnemen met:
De Directie Protocol en Gastlandzaken Ministerie van Buitenlandse Zaken (24 uur per dag
bereikbaar)

Tijdens kantooruren

Directie Protocol en Gastlandzaken | Afdeling Nederland Gastland
070 - 348 61 38

Buiten kantooruren

Directie Protocol en Gastlandzaken
06 - 511 436 34

Internationaal Rechtshulp Centrum | parket Den Haag
088 - 699 1300 irc.denhaag@om.nl

Diplomatic Frontoffice | Politie Eenheid Den Haag
088 - 964 964 9

Samenvatting Immunititeiten

Verkort overzicht / samenvatting Immunititeiten

Wanneer zich een incident of ongeval voordoet waar een persoon bij betrokken is die immuniteit claimt (bijvoorbeeld op grond van een door het ministerie van Buitenlandse Zaken afgegeven identiteitskaart), geldt het volgende:

1. Check bij het ministerie van Buitenlandse Zaken of de persoon terecht aanspraak maakt op immuniteit.
2. Personen die beschikken over immuniteit mogen niet worden aangehouden. Hierop bestaan uitzonderingen, maar altijd geldt dat zonder overleg met het ministerie van Buitenlandse Zaken en het OM geen aanhouding mag plaatsvinden.
3. In dringende gevallen waarbij schade aan personen of goederen moet worden afgewend: overleg onmiddellijk met DPG en het OM.
4. Het ministerie van Buitenlandse Zaken overlegt met het OM over de vraag of bij verdenking van een strafbaar feit strafvervolgning mogelijk is dan wel dat het ministerie van Buitenlandse Zaken op andere wijze opvolging aan het incident geeft (bijvoorbeeld door de werkgever van betrokkene aan te spreken). Om tot een goede beslissing te komen is het belangrijk dat de relevante gegevens over het incident bekend zijn. Derhalve dient een PV opgesteld te worden, en kunnen getuigen worden gehoord. Indien een verdachte met immuniteit vrijwillig meewerkt, kan ook hij worden gehoord. Het moet echter heel duidelijk zijn dat het om vrijwillige medewerking gaat.
5. Bij een incident waar een ongewenste situatie moet worden opgelost kan contact worden opgenomen met de Directie Protocol en Gastland Zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken of – indien praktische zaken zoals bv het weghalen van een beschadigde auto gaat- met de ambassade of Internationale organisatie waar betrokkene werkt.

Bijlagen

Bijlage 1 Voorbeelden van praktijk- situaties

Aan de grens

Aan de balie verschijnen een man en een met hem samen reizende vrouw. De man heeft een diplomatiek paspoort en een geldige identiteitskaart van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij is de ambassadeur van land Y in Nederland. De vrouw heeft alleen een paspoort, maar geen visum voor Nederland. Zij kan geen identiteitskaart tonen en zegt dat die in het buitenland is gestolen. De ambassadeur laat duidelijk zijn ongeduld blijken met het bureaucratische oponthoud. Hij noemt het een schandaal dat zijn vrouw niet wordt toegelaten, en dat zijn bewering dat zij bij hem hoort niet voldoende is. Hij dreigt over dit diplomatieke incident een klacht bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken in te zullen dienen.

In dit geval is het verstandig de ambassadeur en zijn reisgenote te vragen even uit de rij te stappen en te wachten tot een en ander is uitgezocht. Hoofd Doorlaatpost kan dan bellen met de pikettelefoon van Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken om na te gaan of de vrouw daar inderdaad staat geregistreerd. Als dat zo is, kan zij door. Zo niet, dan kan haar de toegang worden geweigerd. De ambassadeur mag in dat geval wel doorgaan. Dan is het wel belangrijk een melding van het incident te maken bij de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, zodat de ambassadeur erop kan worden aangesproken. Het is ook van groot belang dat in deze melding zo gedetailleerd mogelijk verslag gedaan wordt van hetgeen is voorgevallen.

Praktijkvoorbeelden voor de politie

Geweld binnenshuis (1); verdachte heeft functionele immuniteit.

Een beveiligder van een internationale organisatie mishandelt thuis zijn/haar partner. De burens bellen de politie. Uit de identiteitskaart die het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft afgegeven blijkt dat deze persoon de BO-status heeft, de immuniteit is alleen functioneel. Het is mogelijk dat deze persoon geen immuniteit toekomt. Neem daarom contact op met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en informeer hen over hetgeen is voorgevallen. Overleg vervolgens met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het OM (piketofficier) die contact met het IRC Den Haag kan zoeken) over vervolgstappen. Het

opsporingsonderzoek gaat in elk geval verder: de aangifte kan worden opgenomen, eventuele getuigen gehoord. De verbaliseringsplicht geldt onverkort.

Geweld binnenshuis (2); verdachte verleent geen medewerking

U krijgt een melding van een incident in een woning waar huiselijk geweld is gepleegd en gaat ter plaatse. De verdachte blijkt een diplomaat van de ambassade van X te zijn. De diplomaat is dronken en verleent geen medewerking. Voor u is duidelijk dat deze verdachte eigenlijk zou moeten worden aangehouden. Omdat deze persoon diplomatieke immuniteit heeft mag dat echter niet. U houdt deze verdachte dus NIET aan. U gaat ook niet naar binnen in de woning als de bewoner dat niet wil. Als u bent binnengelaten verlaat u de woning onmiddellijk als de verdachte dat van u verlangt.

Kan er dan niet tegen huiselijk geweld door een diplomaat worden opgetreden? Er kan niet door middel van aanhouding worden opgetreden. Wel zijn er mogelijkheden langs diplomatieke weg. U kunt altijd telefonisch contact zoeken met de piketambtenaar van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (DPG). Daarnaast is het mogelijk om via het Diplomatic Frontoffice van de Politie Eenheid Den Haag de betreffende ambassade te vragen om te bemiddelen. Overleg met de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het OM (eventueel in samenspraak met het IRC Den Haag) over het voortzetten van het opsporingsonderzoek: andere opsporingshandelingen dan aanhouding kunnen mogelijk wél plaatsvinden, bijvoorbeeld opnemen van de aangifte en horen getuigen. De verbaliseringsplicht geldt ook onverkort. Zorg dat de eenheidsleiding wordt geïnformeerd, opdat deze de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in kennis kan stellen.

Geweld binnenshuis (3); verdachte verleent medewerking

Een diplomaat wordt verdacht van mishandeling van zijn partner. De recherche neemt de aangifte op en de verdachte diplomaat legt vrijwillig een verklaring af, zonder te zijn aangehouden. De diplomaat geeft aan dat van mishandeling geen sprake is. Diplomaat en partner gaan uit elkaar. Diplomaat verklaart dat de partner om hem/haar in diskrediet te brengen opzettelijk aangifte heeft gedaan van een feit dat niet is gepleegd. Deze persoon is bang dat de carrière wordt geschaad door deze zaak. Diplomaat dringt zelf aan op een strafrechtelijk onderzoek. Informeer de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en via het OM het IRC Den Haag voordat het dossier wordt ingestuurd naar het OM. Vervolg is in beginsel niet mogelijk. Alleen de zendstaat kan hier toestemming voor geven. Het Ministerie van Buitenlandse

Zaken kan een 'waiver' aanvragen bij de zendstaat waarmee een zendstaat tijdelijk afstand doet van de immunititeit van een persoon.

Rijden onder invloed, art. 8 WVV (1)

Tijdens de surveillance ziet de politie een auto met een CD-kenteken slingerend rijden. De bestuurder wordt aangehouden. Bestuurder praat onsamenhangend, kijkt waterig uit de ogen en ruikt naar drank. Kortom, deze bestuurder wordt duidelijk verdacht van het rijden onder invloed. Bestuurder toont een identiteitskaart van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hieruit blijkt dat deze persoon diplomatieke immunititeit heeft en als ze secretaris is verbonden aan de ambassade van XXX. Bestuurder weigert iedere medewerking.

Omdat deze persoon diplomatieke immunititeit heeft, betekent dit dat deze persoon noch voor gedragingen tijdens het werk, noch voor privé-zaken kan worden vervolgd. Deze verdachte mag NIET worden aangehouden. Evenmin kan het rijbewijs worden ingevorderd. Als duidelijk is dat het onverantwoord is dat deze bestuurder verder rijdt, zorgt u ervoor dat u dit voorkomt. U legt uit dat verder rijden vanwege de veiligheid niet wordt toegestaan. U kunt de bestuurder vragen of hij/zij iemand kan bellen om de bestuurder op te komen halen. Ook kunt u zelf proberen de ambassade van betrokkene te bellen met het verzoek hun medewerker op te komen halen. Ook kunt u de betrokkene zelf naar huis brengen. Indien nodig kunt u de autosleutels van betrokkene tijdelijk in bewaring nemen. Als betrokkene de autosleutels niet wil afgeven dan kunt u verder rijden belemmeren door de auto met een politie-voertuig klem te zetten.

Rijden onder invloed, art. 8 WVV (2)

Bij een reguliere alcoholcontrole treft u de bestuurder van een CD-voertuig. Er is geen sprake van afwijkend rijgedrag. Er is geen dranklucht en ook zijn er geen andere tekenen die wijzen op alcoholgebruik. De bestuurder beroept zich op de diplomatieke status en weigert een blaastest af te leggen. Het is niet toegestaan om medewerking aan een blaastest af te dwingen van een persoon die immunititeit geniet. Het is dus niet mogelijk om de betrokkene een beschikking op te leggen voor het weigeren van de blaastest indien deze persoon daadwerkelijk immunititeit heeft. Dat betrokkene een voertuig bestuurt met een CD-kenteken houdt echter niet automatisch in dat deze persoon persoonlijke immunititeit heeft. U mag om de identiteitskaart vragen en controleren wat de status is. Heeft deze persoon inderdaad immunititeit, dan zult u betrokkene verder moeten laten rijden. Wel kan de politie eerst de identiteitsgegevens noteren van betrokkene en deze achteraf doorgeven aan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast dient proces-verbaal te worden opgemaakt van de bevindingen.

Rijden onder invloed, art. 8 WVV (3)

U hebt vast een verdachte aangehouden ter zake van art. 8 WVV. Pas op het bureau blijkt dat betrokkene diplomatieke immunititeit heeft en daarom niet had mogen worden aangehouden. Omdat de verdachte zijn ID-kaart niet heeft getoond (en wel had kunnen tonen) is het niet erg dat betrokkene werd aangehouden. Nu bekend is dat deze persoon immunititeit heeft, dient betrokkene direct in vrijheid te worden gesteld. Het is van belang dat dit soort incidenten met personen die immunititeit hebben altijd direct worden doorgegeven aan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het proces-verbaal dient verder te worden opgemaakt en via de eenheidsleiding kan het incident worden gemeld aan het Ministerie.

Uit de hand gelopen staande houding

U stelt vast dat een niet als CD-voertuig herkenbare auto te hard rijdt. De bestuurder probeert zich aan staande houding te onttrekken. Met behulp van een tweede politiewagen ziet u kans om de auto van de bestuurder klem te rijden. Bij het staande houden toont betrokkene een identiteitskaart van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarop ziet u vermeld staan dat het gaat om de partner van de ambassadeur van XXX. Betrokkene heeft diplomatieke immunititeit. Het gesprek verhardt zich en betrokkene sluit het portierraam en geeft te kennen verder te willen rijden. U kunt in een dergelijk geval betrokkene NIET aanhouden. U kunt ook geen beschikkingen opmaken en mag de persoon niet belemmeren om door te rijden. Het is van belang dat u uw bevindingen vastlegt in proces-verbaal en de eenheidsleiding van de politie informeert. Daarnaast kan met het OM, in afstemming met het IRC Den Haag en de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, bezien worden op welke wijze een reactie kan volgen.

Winkeldiefstal

De partner van de ambassadeur van XXX wordt betrapt bij een winkeldiefstal. Deze persoon heeft de diplomatieke immunititeit en mag NIET worden aangehouden. Staande houden mag wel. Daarbij neemt u de nodige gegevens op. Indien deze persoon wil kan betrokkene vrijwillig een verklaring afleggen. De beelden van het incident kunnen worden gevorderd en een aangifte kan worden opgenomen. De eenheidsleiding kan de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken inlichten omtrent het incident. Stuur het proces-verbaal echter niet zonder meer in, maar overleg eerst met het OM. Het OM zal in samenspraak met het IRC Den Haag en de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken bezien op welke wijze een reactie kan volgen.

Aanrijding en verlaten plaats ongeval

De bestuurder van een niet als CD-voertuig herkenbare auto raakt betrokken bij een aanrijding. Bestuurder rijdt door, maar wordt via een ‘bericht voor alle wagens’ even later aangetroffen. De bestuurder verleent alle medewerking en toont een ID-kaart waaruit blijkt dat deze persoon diplomatieke immuniteit heeft. Deze persoon kan daarom NIET worden aangehouden. Ook kunt u de auto niet in beslag nemen, maar u kunt de schade aan het voertuig wel vastleggen. Deze zaak behandelt u verder zoveel mogelijk als een normale aanrijding (verlaten plaats ongeval). Laat de zaak bij de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken melden, en overleg met het OM over de afdoening.

Wat als een diplomaat een dodelijk ongeluk veroorzaakt?

Een diplomaat van ambassade XXX veroorzaakt een dodelijk ongeluk. De diplomaat heeft diplomatieke immuniteit en mag dus NIET worden aangehouden, staande houden mag wel. Overleg met de piketofficier en de piketlijn van Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. U neemt in elk geval de nodige gegevens van de verdachte op waarna deze huiswaarts kan gaan. Indien de diplomaat hiermee instemt kan hij vrijwillig een verklaring afleggen.

Het Openbaar Ministerie en de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zullen de zaak verder behandelen. Omdat het hier om een ernstig misdrijf gaat is het waarschijnlijk dat het OM aan BZ vraagt om de zendstaat te verzoeken de immuniteit van de diplomaat onmiddellijk op te heffen (waiver), zodat die als normale verdachte in Nederland vervolgd en berecht kan worden.

Opsporingsonderzoek met bevraging BRP

In het kader van een opsporingsonderzoek komt een bepaalde woning in beeld. Bij deze woning staat regelmatig een auto geparkeerd met een CD-kenteken. Bevraging van het adres in de BRP levert op dat er niemand zou wonen in deze woning. Personen met immuniteit hoeven echter niet in de BRP te staan ingeschreven. De meesten staan dat ook niet. Wel staan alle personen met immuniteit ingeschreven in het PROBAS-systeem van de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hier kunnen bevragingen worden gedaan, zowel op persoon als op adres. Voordat u verdere actie onderneemt in de richting van de woning neemt u dus eerst contact op met het IRC van het parket Den Haag en de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Let op: de woning van een persoon met immuniteit kan onschendbaar zijn. In dat geval kunt u de woning niet zonder meer binnentreden betreden tegen de wil van de bewoner, ook niet als u een machtiging tot binnentreden

heeft. U kunt bij de Directie Protocol en Gastlandzaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken na laten gaan of hiervan sprake is.

Inbraakmelding ambassade

U gaat naar een inbraakmelding in een ambassade. U bent snel ter plaatse. Bij het pand ziet u een deur open staan die kennelijk is geforceerd. Als u naar binnen gaat heeft u een goede kans om op heterdaad een verdachte aan te houden. Het ambassade terrein is echter ook onschendbaar. U wacht daarom totdat er een bevoegde sleutelhouder komt. U gaat NIET naar binnen voordat u daar van de ambassadeur of zijn/haar plaatsvervanger nadrukkelijk toestemming voor heeft gekregen. Als er in de tussentijd een verdachte naar buiten komt kunt u die natuurlijk aanhouden, mits deze geen diplomatieke immuniteit geniet.

Bijlage 2 De verschillende statussen van immuniteit

De codes

De codes die op een identiteitskaart kunnen staan (ook wel status genoemd), met daarbij de categorie functionarissen die de betreffende status hebben, zijn de volgende:

Ambassades

Status	Categorie
AD	Hoofd van de diplomatieke missie (ambassadeur), het diplomatieke personeel en hun inwonende gezinsleden
BD	Leden van het technische en administratieve personeel en hun inwonende gezinsleden
ED	Leden van het bedienende personeel (handyman, chauffeur, koffiedame, kok e.d.) en hun inwonende gezinsleden
PD	Particuliere bedienden (private servants)
ZF	Verblijfstitel en Schengenvisum zonder immuniteiten

Consulaire posten

Status	Categorie
AC	De consul-generaal, consul, vice-consul, consulaire ambtenaar en hun inwonende gezinsleden
BC	Leden van het technische en administratieve personeel en hun inwonende gezinsleden
EC	Leden van het bedienende personeel (handyman, chauffeur, koffiedame, kok e.d.) in dienst bij een consulaat(-Generaal) en hun inwonende gezinsleden
PC	Particuliere bedienden (private servants)
ZF1	Verblijfstitel en Schengenvisum zonder immuniteiten

Internationale organisaties

Status	Categorie
AO	Medewerkers gelijkgesteld met leden van diplomatiek personeel en hun inwonende gezinsleden
BO	Medewerkers gelijkgesteld met leden van het administratieve en technische personeel van een ambassade en hun inwonende gezinsleden
EO	Leden van het bedienende personeel (handyman, chauffeur, koffiedame, kok e.d.) en hun inwonende gezinsleden
PO	Particuliere bedienden (private servants) in dienst van medewerkers met AO-status
ZF	Verblijfstitel en Schengenvisum zonder immuniteiten

Aan de voorgaande codes kunnen de volgende codes zijn toegevoegd. Indien de code DV of NL op de kaart is toegevoegd dan heeft dit consequenties voor de immuniteiten die de houder heeft.

DV	Personen die duurzaam in Nederland verblijven
EM	Experts on Mission (experts die naar Nederland komen voor het uitvoeren van een bijzondere missie of vanuit Nederland een bijzondere missie uitvoeren bijv. bijzondere bewaking in Scheveningse gevangenis/VN-vleugel)
VN	Personen van VN organisaties zonder aanvullende overeenkomst/verdrag
EU	Personen van EU organisaties zonder aanvullende brief of overeenkomst/verdrag
NL	Personen met Nederlandse Nationaliteit
NP	Medewerkers zonder privileges, wel functionele immuniteit

Idis Abeba New York Singapore Seoel Hong Kong Frankfurt Am Main Karachi Bratislava Los Angeles Boekarest Athene Singapore Ankara Bratislava Tunis Luxemburg Zagreb Mont

Deze brochure is een uitgave van:

Het ministerie van Buitenlandse Zaken

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag

© Buitenlandse Zaken | oktober 2018